

Genre: Roman
Titel: Parasit
Författare: Catariina Salo
Omslag: Linnéa Sjöholm
Förlag: Schildts & Söderströms
Sidantal: 142

Vilket är värst? Är det morfar som slår mormor eller är det mamman som talar om för barnet att hon kommer på tredje plats? Först Gud, sedan den nya mannen, sist barnet. Vad gör den vetskapen med barnet i så fall? Hur formas det?

Det är frågor jag ställer mig efter att ha läst Catariina Salos debutbok "Parasit", en roman på 142 luftiga sidor, ändå tung till innehållet. Salo är journalist och det märks, hon går rakt på väsentligheterna och skippar fluffet.

Man ska akta sig för att läsa in författare i deras verk, men Catariina Salo skriver själv i boken att den "varit en lång och stundvis smärtsam process". I fjol sommarpratade hon dessutom och temat var uppväxt, psykisk ohälsa och relationen till mamman. Därför är det kanske inte så långsökt att anta att hon lånat en del från sitt eget liv.

I "Parasit" får vi följa huvudpersonen från barndom till nutid. När hon är två år händer något avgörande. Efter att ha vakat med barnet som skrikit sedan det föddes behöver mamman tröst och hon hittar Gud. Pappan ställer ultimatum: "Välj gud eller mig" /.../. Mamman väljer. Pappan gör sorti och tar till flaskan.

I korta tillbakablickar skildras barndoms- och ungdomsåren på landet, frikyrkan där folk talade i tungor, det tomma kylskåpet hos pappan, hembränt hos kompisarna, de kalla vintrarna.

I nutid har huvudpersonen älskat och blivit lämnad. Hon älskar fortfarande, medan den före detta flickvännen avslöjar att hon inte ens var kär och att hon träffat en annan. Ångesten och svartsjukan river i den ratade och hon plågar sig med detaljrika fantasier om hur den älskade ligger med den nya.

Romanen är uppdelad i sex avsnitt, den första har titeln "Bibeln" och den sista "Lust". Kapitlen påminner om dagboksanteckningar. Ett tiotal texter har rubriken "Drömdagbok" och några av dem är både våldsamma och obehagliga. Att läsa dem är som att stiga ner i Dantes inferno och jag skyndar mig upp igen.

Andra meningar får en att stilla sig, att fundera: "Om jag låtsas tycka om mig själv kanske allt blir bra" och "När barn föds rubbas kosmos. Vems kosmos rubbades när du föddes mamma?" Frågor likt dessa skapar ett samtal mellan läsaren och författaren. En känner sig delaktig och inte bara som en passiv konsument av ord.

Vad krävs för att frigöra sig från våld som ärvts genom generationer, frågar sig vår protagonist. Morfadern slog "av kärlek" och mammans kärlek är villkorad, att vara gay gills inte. Men dottern accepterar inte att bara vara halvt älskad. Resultatet blir att kontakten dem emellan bryts.

Huvudpersonen får själv en dotter och upplever att dottern inte bara suger mjölken ur henne, utan också all kraft. Hon vill verkligen ha barnet, men känner sig ambivalent inför modersrollen, hon räds ansvaret och vardagstristessen.

En handfull texter är skrivna som dikter. Mamman har huvudrollen i fyra av dem, pappan i en. Dikterna säger mycket och jag skulle gärna ha sett flera av dem.

Har man inte kontroll över livet, kan man i alla fall kontrollera kroppen. Den kan tuktas och hållas i schack. Bantningen fick huvudpersonen med sig redan hemifrån tillsammans med minnet av mammans kålsoppa. Ångest är också en bra bantningsmetod, den gör hennes kropp tio kilo lättare.

På ångesten följer självska debeteendet. Genom att skära sig lättar ångesten, men bara för stunden. Cigaretter, alkohol och tabletter dövar. Sex likaså. Yngre kvinnor som beundrar henne vill gärna ligga och hon tar för sig. Sexskildringarna är flera och de är bra.

Bokens jag stannar dock inte i ångesten, hon rör sig framåt. I källardammet hittar hon guldkorset hon fick av mamman när hon döptes som tioåring. Med korset i hand förväntar hon sig genast att ångesten ska slå till. Det gör den inte.

”Parasit” är en välvald titel. En parasit kan komma i olika skepnader. Den kan till exempel bestå av en ständigt närvarande oro eller vara minnet av en kärlek som vägrar lämna ens blodomlopp. Den kan rent av vara en så stark övertygelse att den får en mamma att försmå sina barn.

Yvonne Granqvist